

49260306 : สาขาวิชาพัฒนศึกษา

คำสำคัญ : ทูตทางสังคม

วาสนา มะลินิน : การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของทูตทางสังคมในชุมชนบ้านหัวอ่าว อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.นรินทร์ สังข์รักษา , ผศ. ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ และ นาวาอากาศโท ดร.สุมิตร สุวรรณ. 195 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของทูตทางสังคมที่มีอยู่ในชุมชน 2.) วิเคราะห์ เงื่อนไขและกระบวนการการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของทูตทางสังคม โดยเลือกชุมชนบ้านหัวอ่าว อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นพื้นที่ศึกษา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ครอบครัว และคนในชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้านทั่วไปและปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ควบคู่กับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และวิเคราะห์เอกสาร

ผลการศึกษาพบว่า ทูตทางสังคมในชุมชนบ้านหัวอ่าวมีอยู่หลายประเภท ได้แก่ ทูตทางวัฒนธรรม ทูตทางทรัพยากรธรรมชาติ ทูตบุคคล ทูตกลุ่มหรือองค์กร ทูตเครือข่ายและเครือข่าย สิ่งสำคัญที่ทำให้ทูตทางสังคมเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้ในชุมชน ได้แก่ การมีจิตสาธารณะ และความเอื้ออาทร รวมถึงความไว้วางใจต่อกันของคนในชุมชนที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นช่วยสืบสานทุนให้คงอยู่ต่อไป กระบวนการจัดการที่ดี มีคุณภาพ อาศัยกรรมกรที่มีความซื่อสัตย์ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มต่างๆ ทั้งตัวผู้นำและสมาชิกทุกคนถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้กลุ่มกิจกรรมต่างๆ ไม่เลิกล้มโครงการไปก่อนกำหนดเวลา กระบวนการจัดการที่ดีต้องอาศัยความเสียสละและการมีส่วนร่วม คือ ความร่วมแรงร่วมใจของคนทุกคนหรือของกลุ่ม ทำให้เกิดพลังของกลุ่ม การสร้างความยุติธรรม ทั้งด้านการจัดสรรปันส่วนผลประโยชน์ด้านการเงิน และความรับผิดชอบของแรงงานอย่างเสมอภาค ตลอดจนกลุ่มองค์กรมีกฎระเบียบเป็นที่ยอมรับ และให้สมาชิกทุกคนยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ การมีผู้นำชุมชนที่ดี มีวิสัยทัศน์ มีความรับผิดชอบ และเป็นผู้นำเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ ตลอดจนการมีสมาชิกของกลุ่มที่ดี เช่น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อดำเนินงานให้สำเร็จ มีความสามัคคี เชื่อฟังและปฏิบัติตาม การสนับสนุนให้เกิดมีองค์กรเครือข่ายทั้งภายในชุมชนกันเองและประสานงานกับองค์กรเครือข่ายภายนอก เพื่อจะช่วยให้องค์กรภายในเข้มแข็งอาศัยการพึ่งพาตนเองได้มากที่สุด

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2553
ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. .... 2. .... 3. ....

49260306 : MAJOR : (DEVELOPMENT EDUCATION)

KEY WORD : SOCIAL CAPITAL

WASANA MALININ : THE OCCURRENCE AND EXISTENCE OF SOCIAL CAPITAL
IN COMMUNITY BAN HUA AEO DISTRICT, SAM PHRAN NAKHON PATHOM. THESIS
ADVISORS : 195 pp.

This research study based on the methodologies of qualitative research purposed for : 1. to study the occurrence and existence of social capital in community. 2. to study process and condition of the occurrence and existence of social capital by choosing study learning center of Ban Huaaeo District, Samphran Nakhonpathom with disabilities. Key informants, familial ties, kinship, seniority, villagers and leders of local. Research instruments are none-structured interview dual with field note. Researcher is using Documentary Analysis, Participation observation and In-depth interview.

The results of this research that social capital in Ban Huaaeo communities of available social capital, cultural, natural resources, individual, group/organizational, kinship and network-based. The occurrence and existence of social capital in community activities were transfers of will aneesters had determined to keep going all forms of available community social capital and pass on to the new generations knowledge gained and accurnulated by the learned and experienced elderly both to keep and continue ; good/quality management process which relied on honest and hard-working individuals in carrying out various group activities. Both leaders and each member were seen as crucial actors in conducting and sustaining group activities. Such process depended on dedication and participation of all which lead to group power, fair distribution of financial interests and equal share of physical labour. Futhermore, group/organizational rules and regulations were both accepted and observed by every member ; leaders, having good, visionary, and responsible leaders capable of leading various activities. At the same time, having good followers also helped a great deal. The cooperated and were united in completing the tasks at hand, networks, internally and externally estalished networks working to connect with outside networked organizations in order to strengthen community ones relying as much as possible on themselves.

Department of Education Foundations

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2010

Student's signature .....

Thesis Advisors' signature 1. .... 2. .... 3. ....

กิตติกรรมประกาศ

หากชีวิตคือการเรียนรู้ที่บุคคลต้องใช้เวลาที่มีอยู่ไปกับการศึกษาหาความรู้ต่างๆ แล้วช่วงเวลาของการเรียนในหลักสูตรพัฒนศึกษาศาสตร์รวมทั้งการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของทุนทางสังคมในชุมชนบ้านหัวอ่าว อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ของผู้วิจัยนี้ นับว่าเป็นช่วงเวลาในการเรียนรู้ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยตระหนักดีว่าเมื่อกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นลงจะมีผลทำให้ผู้วิจัยพ้นจากสภาพนักศึกษาและก้าวเข้าสู่การใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งผู้วิจัยตระหนักดีอีกเช่นกันว่าการทำงานที่ติดตั้งกล่าวนี้ไม่อาจสำเร็จได้ หากผู้วิจัยมิได้มีโอกาสผ่านกระบวนการศึกษาที่ดีมาก่อน การศึกษาที่ดีนั้นมิได้หมายถึงการที่มีความรู้ทางวิชาการหรือทางทฤษฎีเท่านั้นแต่ยังหมายถึงการมีประสบการณ์ต่างๆ อย่างรอบด้านรวมทั้งมีวุฒิภาวะที่เอื้อต่อการนำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่นั้นมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีความเมตตาของครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ตั้งใจและมุ่งหวังให้นักศึกษาได้พัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่พัฒนาศักยภาพทางวิชาการของตนเองอย่างเต็มที่

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการสร้างความรู้ความเข้าใจในแง่มุมหนึ่ง ซึ่งหากได้มีโอกาสประสานร่วมกับงานศึกษาวิจัยอื่นๆ แล้วคงจะทำให้เกิดความรู้ที่กว้างขวางและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่สามารถสำเร็จลงได้ หากผู้วิจัยไม่ได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ครูบาอาจารย์หลายท่าน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนๆ ผู้เป็นกัลยาณมิตรของผู้วิจัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้ ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เพิ่มเติมที่ นอกจากนั้นผู้วิจัยขอขอบคุณชาวบ้านแห่งหมู่บ้านหัวอ่าวซึ่งเป็นเสมือนครูของผู้วิจัยที่ให้ความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่า ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่ได้ให้การสนับสนุนและทำให้ผู้วิจัยมีเวลาในการศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมที่ ซึ่งทุกๆ ท่านที่กล่าวมานี้ ล้วนแล้วแต่มีความยิ่งใหญ่และมีคุณูปการต่อผู้วิจัยเกินกว่าจะเอ่ยชื่อไว้ให้ปรากฏในวิทยานิพนธ์เล็กๆ เล่มนี้ได้